

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Rola biblioteki w zakresie parametryzacji uczelni. XVIII Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych przy Zarządzie Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Katowicach (Częstochowa, 18 września 2013 r.)

Author: Ewa Olszowy

Citation style: Olszowy Ewa. (2014). Rola biblioteki w zakresie parametryzacji uczelni. XVIII Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych przy Zarządzie Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Katowicach (Częstochowa, 18 września 2013 r.). "Nowa Biblioteka" (Nr 1 (2014), s. 217-222).

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Ewa Olszowy
Biblioteka Teologiczna
Uniwersytet Śląski
e-mail: ewa.olszowy@us.edu.pl

ROLA BIBLIOTEKI W ZAKRESIE PARAMETRYZACJI UCZELNI
XXVIII FORUM SEKCJI BIBLIOTEK SZKÓŁ WYŻSZYCH
PRZY ZARZĄDZIE OKRĘGU STOWARZYSZENIA BIBLIOTEKARZY
POLSKICH W KATOWICACH (CZĘSTOCHOWA, 18 WRZEŚNIA 2013 R.)

Tworzenie baz bibliograficznych, rzetelna analiza dorobku naukowca, źródła z których można pozyskać cytowania publikacji, stosowane narzędzia bibliometryczne oraz współpraca między bibliotekami a uczelniami w zakresie parametryzacji stanowią dla bibliotekarzy szkół wyższych zagadnienia ważne i aktualne, niejednokrotnie jednak problematyczne. Okazją dla wyjaśnienia wielu kwestii w tym zakresie i wymiany doświadczeń stała się konferencja – *Rola biblioteki w zakresie parametryzacji uczelni* – zorganizowana w Bibliotece Głównej Politechniki Częstochowskiej w ramach XXVIII Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych przy ZO SBP w Katowicach¹.

Spotkanie prowadziła Alicja Paruzel (Biblioteka Główna Politechniki Częstochowskiej), natomiast uroczystego powitania dokonała Dagmara Bubel (dyrektor Biblioteki Głównej Politechniki Częstochowskiej) oraz Zygmunt Nitkiewicz (prorektor ds. nauki Politechniki Częstochowskiej). Następnie głos zabrała Anna Obrzut (przewodnicząca Zarządu Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych przy ZO SBP w Katowicach), która podziękowała organizatorom i poinformowała o kolejnych planowanych spotkaniach.

Pierwszy referat – *Zarządzanie zmianami w szkole wyższej* – wygłosili Agata Przewoźna-Krzemińska i Seweryn Cichoń (Politechnika Częstochowska). Podkreślono w nim, że uczelnia musi być skutecznie

¹ Należy dodać, że przed rozpoczęciem oficjalnych obrad uczestnicy spotkania mieli możliwość zwiedzenia Jasnogórskiej Biblioteki o.o. Paulinów na Jasnej Górze.

zarządzana jeśli ma zaistnieć na rynku edukacji. Powinna tworzyć warunki sprzyjające wysokiej jakości kształcenia i być zorientowana nie tylko na studenta, ale na całe otoczenie. W procesach zarządzania szkoła wyższa ma skoncentrować uwagę na niematerialnych wartościach organizacji, na twórczym łączeniu kompetencji pracowników i instytucji. Należy ponadto wykorzystywać nowoczesne i tradycyjne koncepcje, metody i techniki zarządzania w procesie kreowania kompleksowych systemów zarządzania wiedzą oraz współdziałać ze specjalistami najwyższej klasy spoza uczelni.

Kolejną prelegentką, Monika Curyło (Uniwersytet Jagielloński) w wystąpieniu *Kryteria parametryzacji jako podstawa rankingu uczelni wyższych*, poddała analizie *Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 lipca 2012 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym* wskazując zasady stosowane do kompleksowej oceny jednostki naukowej, parametry obejmujące ocenę osiągnięć naukowych i twórczych jednostki naukowej, potencjału naukowego oraz materialnych efektów działalności naukowej. Zwróciła również uwagę na dokumenty: ankietę jednostki naukowej, kartę wdrożenia produktu będącego wynikiem badań naukowych lub prac rozwojowych, kartę kompleksowej oceny jednostki naukowej. Następnie omówiła ranking szkół wyższych w Polsce w 2013 r. Według Polityki.pl i magazynu „Perspektywy” najlepszą uczelnią jest Uniwersytet Warszawski, natomiast z rankingu przeprowadzonego przez „Rzeczpospolitą” wynika, że jest nią Uniwersytet Jagielloński. Te dwa odmienne rezultaty badań pokazują, jak wiele zależy od zastosowanych metod badawczych.

Następnie wystąpił Piotr Marcinkowski, przedstawiciel firmy Aleph Polska. Dzięki prezentacji zatytułowanej *Wyszukiwarka naukowa – druga rewolucja* uczestnicy spotkania poznali produkt firmy Ex Libris – system Primo. Program pozwala kompleksowo przeszukiwać zbiory bibliotek: katalog biblioteczny, bazy danych, e-czasopisma, e-książki i repozytoria. Niewątpliwym walorem jest to, że biblioteki mogą zarządzać systemem oraz decydować o kolejności wyświetlanych wyników. Dodatkowym ułatwieniem jest fakt umieszczenia wyników wyszukiwania na jednej platformie. Użytkownik zatem loguje się tylko raz i z poziomu Primo uzyskuje dostęp do: zamawiania książek, wszelkich informacji o swoim koncie oraz innych funkcji OPAC-a. System jest również bardzo elastyczny, co zostało zobrazowane na przykładzie katalogu Die Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek Dresden, w którym na wprowadzone frazy w języku polskim otrzymywane są wyniki w języku angielskim.

Aneta Drabek (Uniwersytet Śląski) wygłosiła referat: *Gdzie szukać cytowań i jak je wykorzystywać?* Prelegentka podkreśliła aktualność tematu, wskazując szerokie grono zainteresowanych cytowaniami – od indy-

widualnych naukowców i zespołów badawczych do jednostek naukowych i redakcji czasopism. Cytowania są potrzebne na wszystkich etapach ewaluacji, w konkursach na stanowiska, wnioskach awansowych czy przy projektach. A. Drabek zwróciła ponadto uwagę, że nie do końca można ustalić wskaźnik liczby cytowań, a użytkownik prosząc o podanie liczby wskazań własnych tekstów musi określić źródło badań, przykładowo Web of Science czy Scopus. Scharakteryzowała ponadto polskie bazy cytowań, w tym m.in. bazę POL-Index. Dokonała również analizy narzędzia, jakim jest Google Scholar podkreślając jego zalety (darmowa wyszukiwarka, podaje więcej cytowań), jak i niedoskonałości (m.in. rzadka aktualizacja, brak kontroli, brak dostępu do płatnych zasobów, indeksowanie jedynie wybranych źródeł danych). W podsumowaniu uzasadniła konieczność podjęcia kroków potrzebnych do zwiększenia liczby cytowań, takich jak: umieszczenie wersji cyfrowej dokumentu w sieci i w bazach danych; odpowiednie przygotowanie plików i bibliografii załącznikowych oraz przekonywanie redakcji czasopism o możliwości „uwalniania” treści i współpracy z POL-Indexem.

Kolejnym referatem był *Udział biblioteki w procesie parametryzacji na przykładzie Biblioteki Głównej Politechniki Śląskiej* Joanny Dziak, Urszuli Długaj i Haliny Skrzypiec (Politechnika Śląska). Biblioteka prowadzi wieloaspektową działalność mającą na celu informowanie i wyjaśnianie pracownikom naukowym wszelkich zagadnień związanych z parametryzacją. Na jej stronie internetowej znajdują się przepisy prawne, punktacje Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego za poszczególne publikacje, wyszukiwarka czasopism punktowanych oraz linki do baz (Web of Science, Scopus). Prowadzone są także szkolenia z zakresu parametryzacji oraz indywidualne konsultacje dla pracowników naukowych, jak również spotkania z przedstawicielem firmy Thomson Reuters. Biblioteka tworzy bazę *DOROBEK Bibliografia publikacji pracowników Politechniki Śląskiej od 1988*. W celu efektywniejszego przeszukiwania do opisów bibliograficznych dodawane są słowa kluczowe w języku polskim i angielskim, załączane są też linki do pełnych tekstów oraz do biblioteki cyfrowej. Znaczenie bazy wzrosło od 2012 r., kiedy to zgodnie z zarządzeniem rektora uczelni pracownicy zostali zobowiązani do zgłaszania do biblioteki informacji o swoim dorobku naukowym. Baza cały czas jest rozwijana, planowany jest m.in. dostęp zasobów w Primo oraz wprowadzenie modułu „Ankieta jednostki”.

Druga część konferencji rozpoczęła się wystąpieniem Anny Radoszewskiej, przedstawiciela Wydawnictwa Naukowego PWN IBUK Libra, zatytułowanym *Biblioteka wiedzy fachowej i specjalistycznej*. Zaprezentowana została platforma IBUK Libra, na której znajduje się już ponad 7000 tytułów książek akademickich oraz popularnonaukowych, w tym wiele pozycji niedostępnych już w wersji tradycyjnej.

Kolejne referaty dotyczyły źródeł bibliograficznych poszczególnych uczelni. *Bazę Publikacji Pracowników PL jako narzędzie bibliometryczne* zaprezentowały Ewa Hetman i Stanisława Pietrzyk-Leonowicz (Politechnika Lubelska). Stanowi ona produkt własny biblioteki, tworzony na zasadzie *open source* i działający w oparciu o zarządzenie rektora uczelni. Składa się z czterech modułów: prezentacji, administratora, korektora i raportów – statystyk. Przedstawione zostały sposoby wyszukiwania: tytuł publikacji, tytuł czasopisma/książki, autor, jednostka, typ publikacji, rok oraz jego efekt – lista alfabetyczna z podziałem na typy. Scharakteryzowano organizację wprowadzania danych do bazy, formularz redaktora, panel administratora oraz podano przykład formatu opisu bibliograficznego. Baza pozwala na generowanie różnego rodzaju raportów dla uczelni i dla autora/jednostki. Służy też do wykonywania analiz bibliometrycznych, które opierają się na wskaźnikach: Indeks cytowań, Impact Factor, Index Hirscha, Punktacja MNiSW. W bazie można przeglądać czasopisma z Impact Factor oraz publikacje pracowników w czasopismach posiadających wskaźnik. W planach jest doskonalenie bazy, wzbogacenie o nowe moduły, takie jak profile pracowników.

Dokonania kolejnej biblioteki w zakresie dokumentowania dorobku naukowego uczelni przedstawiły Maria Bebejewska i Maria Ignaszek (Politechnika Poznańska). Na wstępie wystąpienia pt. *Czy lepsze musi być wrogiem dobrego? O konieczności nieustannej zmiany – Baza Publikacji Pracowników PP* zaznaczono, że bibliografia musi dostosować się do zmian społeczeństwa informacyjnego, a nowym nurtem w działalności bibliograficznej jest Bibliografia 2.0, zbudowana na fundamencie współdziałania odbiorców. *Baza Publikacji Pracowników PP*, tworzona od lat dziewięćdziesiątych, licząca 50 000 opisów, została dostosowana do wymogów ministerialnych, a więc do opisów dokumentów dołączone zostały: linki do pełnych tekstów artykułów, identyfikator DOI, adres WWW, a umożliwiono też połączenie z katalogiem online oraz repozytorium.

Dzięki referatowi – *Bibliografia publikacji pracowników Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu w świetle 60-letniej działalności Biblioteki Głównej Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu* autorstwa Olimpii Małeckiej i Mariusza Polarczyka (Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu) uczestnicy konferencji zapoznali się z historią biblioteki, z wydаныmi drukiem bibliografiami piśmiennictwa naukowego pracowników oraz bazą tworzoną w systemie Expertus. Omówiono sposoby gromadzenia danych do bazy, a jako główne obszary problemowe wskazano punktację czasopism, monografii i rozdziałów, materiałów konferencyjnych; rejestrację i punktację zeszytów specjalnych oraz słowa kluczowe. Zwrócono uwagę na stałe rozszerzanie zadań biblioteki związanych z parametryzacją jednostki naukowej i systemem POL-on.

Z kolei wystąpienie Macieja Kaczmarka, przedstawiciela firmy Netgear, przybliżyło zgromadzonym oferowane przez firmę produkty służące do archiwizacji danych.

Następnie głos zabarała Magdalena Seta (Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Warszawa), która w referacie *Bibliografia publikacji pracowników uczelni przyrodniczych w odniesieniu do parametryzacji jednostek naukowych* przedstawiła wyniki badań ankietowych, przeprowadzonych w dziewięciu bibliotekach uczelni przyrodniczych. Celem analizy było sprawdzenie, jakie narzędzia bibliometryczne są stosowane w systemach komputerowych, czy oprócz opisów bibliograficznych wprowadzane są do baz wskaźniki – Impact Factor oraz Punktacja MNiSW. Wykazano, że w czterech uczelniach istnieją prawne regulacje uczelniane w sprawie dokumentowania dorobku naukowego, a baza stanowi podstawę do oceny okresowej pracowników, jednostek i całej uczelni. W zaledwie dwóch uczelniach biblioteki potwierdzają wiarygodność wykazów cytowań publikacji naukowych. Zebrane informacje pokazały również, że większość bibliotek prowadzi szkolenia indywidualne lub grupowe dla pracowników w zakresie baz cytowań, obliczania Indeksu Hirscha czy wskaźnika Impact Factor. Oceną parametryczną jednostki zajmują się najczęściej działy nauki uczelni, dziekanaty i katedry, a biblioteki dokumentując dorobek tylko w niewielkim stopniu zaangażowane są w parametryzację.

Ostatnie wystąpienie, Joanny Kasprzyk-Machaty (Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu), pt. *Rejestracja dorobku naukowego pracowników w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu – doświadczenia, osiągnięcia, plany rozwoju* dotyczyło obowiązku informowania o dorobku naukowym tej uczelni. Został on uregulowany prawnie: pracownicy zobowiązani są do zgłaszania danych na temat swoich publikacji drogą elektroniczną na formularzach dostępnych na stronie biblioteki (książka, rozdział w książce, artykuł w czasopiśmie), w terminie do miesiąca od czasu wydania, a następnie opisy są weryfikowane z autopsji. *Baza Publikacji Pracowników* obejmuje dorobek naukowy od 1994 r., w liczbie 25 000 rekordów, wcześniejsze drukowane bibliografie dostępne są w Dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej. W 2013 r. przeprowadzono konwersję danych do nowej wersji modułu bibliograficznego MARC21. Baza prezentuje się podobnie jak katalog OPAC. Zastosowana kartoteka haseł wzorcowych jest wspólna z działem opracowania, nowością są natomiast słowniki tytułów i czasopism.

W dyskusji wieńczącej spotkanie poruszono kwestie związane z zasadami tworzenia bibliografii oraz dotyczące uczelnianych zapisów prawnych. Kolejnym zagadnieniem była sprawa afiliacji. Jako jeden z problemów wskazano też niedostarczanie przez pracowników naukowych uczelni własnych publikacji do macierzystej biblioteki. Liczne wypowiedzi

dzi na ten temat potwierdzają, że w wielu instytucjach brakuje narzędzi do egzekwowania tego obowiązku.

Na zakończenie spotkania podziękowania uczestnikom złożyła D. Bubel. Zapowiedziano ponadto wydanie publikacji z wygłoszonymi referatami.

Konferencja stworzyła możliwość wymiany doświadczeń w zakresie tworzenia baz dorobku pracowników oraz współpracy między bibliotekami a władzami uczelni. Istotne jest, że zdecydowaną większość prelegentów stanowili praktycy z różnych ośrodków – głównie politechnicznych – prezentujący wkład macierzystych bibliotek w ocenę okresową uczelni. Na sukces działań w tym zakresie, jak podkreślono w wielu wystąpieniach, składają się m.in. odpowiednie regulacje ułatwiające bibliotekom kompletne dokumentowanie dorobku naukowego.